

Met weiland en akker óók meer biodiversiteit en behoud cultuurlandschap met dassen in Monnikenberg Keuzemogelijkheden ontbreken

Op Landgoed Monnikenberg (circa 40 ha), direct aan de oostkant van Hilversum gelegen en ten zuiden van de spoorlijn Hilversum-Baarn, is het plan het leefgebied van de Dassen drastisch in te perken. Het gebied is van het Goois Natuurreservaat (GNR).

➤ **GNR plan: afgraven enige optie voor meer biodiversiteit**

Het gaat om het weiland (circa 5 ha) en akker (circa 2,5 ha) in het gebied. In het weiland ligt een oud ven, het Monnikenwater. GNR wil het weiland en de akker afgraven, waarbij het maaiveld van de akker met 100-140 cm wordt verlaagd. Van het weiland wordt totaal circa 51.000 m³ grond afgegraven en afgevoerd. Van de akker, circa 7.000 m³.

De Vereniging tot Behoud van Anna's Hoeve e.o. (VBAH) en de Dassenwerkgroep Utrecht & 't Gooi zijn al langere tijd tegen afgraven van weiland en akker. Belangrijkste reden is dat er een dassenclan in het gebied zit. In 2019 zijn hier 2 jonge Dassen geboren. Dassen zijn voor hun voedsel voor circa **50-70%** afhankelijk van **regenwormen** die ze op het weiland zoeken. Verdwijnt het weiland dan is dat ook het einde van het belangrijkste voedselgebied van de Dassen. Alternatieven zijn er niet. Het GNR vindt het desondanks geoorloofd de plannen tot afgraven van weiland en akker uit te voeren. Het GNR is van mening dat hun plan voor een heidegebied meer biodiversiteit oplevert dan een weiland en akker voor de Dassen.

De VBAH en de Dassenwerkgroep zijn van mening dat het standpunt van het GNR hetzelfde is als "appels met peren" vergelijken. Je kunt dat niet zomaar één op één doen. Je kunt ook niet zomaar een functieverandering van het NNN gebied doorvoeren ten koste van o.a. de daar levende dassenfamilie.

Het GNR gaat er vanuit door het gebied op zijn kop te gooien dat de biodiversiteit zal toenemen. Dat kan zo zijn, maar..., als weiland en akker in tact blijven en er andere aanpassingen worden aangebracht kan de biodiversiteit net zo goed toenemen.

➤ **Voortbestaan van de Dassen sterk bedreigd**

Opvallend is dat het nota bene de provincie Noord-Holland zelf is geweest die een drietal ecologische adviesbureaus onderzoek heeft laten doen naar het belang van weiland en akker voor de Dassen. Ook de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland is hierbij betrokken geweest.

Wat blijkt? Afgraven van het weiland en deze veranderen in een heideterrein is volgens de drie **adviesbureaus** en de afdeling ecologie van de RVO **niet goed voor de Dassen**. Het voortbestaan van de clan kan dan niet worden gegarandeerd, zo wordt eufemistisch aangegeven!

Opgemerkt wordt dat als gevolg van de aanleg van de busbaan, een ecoduct en een fly-over over de spoorlijn voor de busbaan, er vele duizenden bomen (vele meer dan 100 jaar oud) zijn gekapt en het leefgebied van de Dassen daardoor in Monnikenberg met circa 7 ha is afgenomen. Tel daarbij op dat er ook bosgebied is verloren door bouw van een nieuw ziekenhuis, een paar honderd woningen en de verbreding van de A27. Zeker vier belangrijke burchten zijn daarbij in 2019 verloren gegaan. Monnikenberg heeft er in de recente jaren flink van langs gekregen en ligt ingeklemd tussen menselijke infrastructuur en bebouwing.

De VBAH en de Dassenwerkgroep hebben daarom al een paar jaar in bezwaren en rapporten aangegeven dat het afgraven niet moet gebeuren.

De VBAH en de Dassenwerkgroep gaan er vanuit dat het GNR en ook de provincie, hun plan zullen doorzetten om weiland en akker af te graven. Een gang naar de rechter lijkt vrij zeker onontkoombaar.

➤ **Keuze mogelijkheid, met een ander plan ook biodiversiteit**

De VBAH, hierin gesteund door de Dassenwerkgroep, wil niet langer lijdzaam afwachten.

De mening van de VBAH is dat er naast het rapport/plan van GNR geen keuze is of en wat er met weiland en akker gedaan kan/moet/niet moet.

Om wel een keuze te hebben is het goed een andere visie met een ander doel op tafel te leggen. In dat plan worden de andere mogelijkheden uitgewerkt.

Dat is erg belangrijk omdat de ingreep die GNR wil nogal drastisch is en niet meer terug te draaien is.

Het is dus niet een tegenplan maar een verruiming van de keuzemogelijkheden. Een keuze is nu niet mogelijk door de opstelling van het GNR die in eigen beheer hun plan bedacht hebben en zo wil uitvoeren. Het ontbreekt echter aan keuzemogelijkheden, waarbij burgers en belanghebbenden ook een goede inbreng kunnen hebben.

Met een nieuw rapport wil de VBAH duidelijk maken **dat op het huidige weiland en akker en de directe omgeving, de biodiversiteit ook verbeterd kan worden. In feite met dezelfde bedoelingen als wat het GNR wil, maar met de huidige waarden van weiland en akker behouden ten behoeve van de Dassenfamilie én het huidige 150 jaar oude cultuurlandschap. Kansen te over!**

De eerste inhoudelijke ideeën voor zo'n plan zijn:

- Aangeven wat het belang en de ecologische waarde en de toestand van weiland en akker nu al is. Denk hierbij vooral aan de rijke bodemfauna van het weiland, voor de biodiversiteit het behouden waard.
- Aanvullend ook welke aanpassingen er op weiland en akker mogelijk zijn om de biodiversiteit ervan te verhogen, bijvoorbeeld onderzoeken of vaker ruige mest opbrengen zinvol is. Denk aan randen inzaaien met een bloemrijk mengsel t.b.v. een grote variatie aan insecten en voedsel voor vogels en Dassen.
De akker is uitermate geschikt om ook enkele ruigte- en bloemrijke stroken te ontwikkelen en in stand te houden. Hier zijn kansen voor witte kwikstaart, houtsnip (foerageergebied!), kneu, vinken en kepen (trektijd: honderden), das, ree, haas (Rode lijst) en mol. Maar ook kan wellicht een deel als weiland worden ingericht inclusief begrazing door schapen.
- GNR wil een poel op de akker maken. Goed plan, maar leg in de nabijheid ook een broeihoop en winterverblijf voor de ringslangen aan en (winter)schuilplaatsen voor amfibieën en kleine marters.
- We geven aan dat bosranden van weiland en akker met rijke zoom- en mantelvegetaties variabelere gemaakt worden waardoor leefgebied ontstaat voor dikkopjes (2 soorten), eikenpages, zandoogjes, grote glimworm, vogels en vleermuizen als laatvliegers en rosse vleermuizen.
- Aanplant van streekeigen bes- en vruchtdragende struiken aan de bosranden. Goed voor de vogels, insecten en zoogdieren zoals boommarters, vossen en dassen.
- Opschonen van het Monnikenwater om het grote achterstallige onderhoud weg te werken levert een grotere soortenrijkdom op. Als het oppervlak van de poel wat vergroot wordt lijkt dat voor de Dassen geen probleem. Een drassige rand langs de poel hoort bij het herstel en levert meer soorten planten en dieren op. De veel te hoge en dichte begroeiing langs de poel met bomen en struiken voor zeker 2/3 verwijderen. Meer licht op het water levert meer biodiversiteit en een gezonder watermilieu op.
- Aan de randen van weiland en akker kunnen takkenrillen en rillen van boomstronken worden aangelegd als schuilplaatsen, voedselplaatsen en voortplantingsplaatsen voor diverse diersoorten. Ze hebben tevens een taak voor dieren om zich er langs, er door, te verplaatsen. Insecten en vogels maar ook muizen en marters profiteren van al die voorzieningen. Ook padden, kikkers en salamanders (kamsalamanders) gebruiken deze voorzieningen als winterverblijf.
- Aan de randen van paden kunnen open plekken en grasbermen worden gecreëerd. Goed voor de vleermuizen, bloemen, vlinders en de Dassen door een rijker bodemleven.

- Als beheersmaatregel en om de biodiversiteit in Monnikenberg te vergroten kan ook gedacht worden om ‘natuurkoeien’ te laten grazen op het hele landgoed. Dan krijg je ook meer biodiversiteit en de Dassen profiteren van de korte grazige plekken met koeienvlaaien. Het levert een uitstekende en een veel gevarieerdere rijkdom aan soorten!
- Niet onvermeld mag blijven dat het weiland al meer dan 150 jaar bestaat. Cultuurhistorisch is dat een belangrijke waarde in dit bijzondere landgoed. Een heideveld tussen de loofbossen en beukenlanen past niet bij de cultuur die je hier op het landgoed beleeft. Nergens in het Gooi is er een landgoed dat tussen de beukenbossen en beukenlanen een heideveld heeft. Het past niet bij de landgoedsfeer in het Gooi.

Door het GNR is er in de geschetste plannen geen duidelijke afweging gemaakt voor versterking van de biodiversiteit waarbij akker en weiland behouden blijven. En daarmee de Dassenpopulatie in het gebied te behouden.

Om die afweging wel te maken is het noodzakelijk een **alternatief plan** te laten opstellen waardoor er ook kansen zijn voor andere, breder gedragen, oplossingen..

Opgesteld door de Vereniging tot Behoud van Anna’s Hoeve e.o.

5-11-2020

Monnikenberg, het weiland versterkt het landgoedkarakter en is daarmee onmisbaar. Een heideveld past daarin niet.

